

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs
T.a.v. de heer drs. N.M. Verbraak
Postbus 85498
2508 CD DEN HAAG

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
IPC 2250

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
M. Keizer

T +31 6 15 03 81 17
ma.keizer@minocw.nl

Onze referentie
557259

Datum **29 NOV. 2013**

Betreft Macrodoelmatigheidstoetsing van masteropleidingen in het
kunstonderwijs in de context van de sectorale beleidsontwikkeling

Geachte heer Verbraak,

In samenhang met de kaders in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2012 wil ik met deze brief meer duiding geven aan de wijze waarop aanvragen voor de doelmatigheidstoetsing voor masteropleidingen in het kunstonderwijs in het vervolg dienen te worden beoordeeld. Met de bestuurlijke afspraken die in het kader van het Sectorplan hbo kunstonderwijs 2012-2016 '*Focus op Toptalent*' met deze sector zijn gemaakt is er immers sprake van een gewijzigde situatie.

In de beleidsreactie op dit sectorplan van 24 oktober 2011 (kenmerk 326861) is waardering uitgesproken over de inhoudelijke keuzes die door de gezamenlijke hogescholen in het sectorplan zijn geëntameerd. De volgende elementen in het sectorplan, die raken aan het macrodoelmatigheidsbeleid en die in positieve zin zijn onderschreven, zijn:

1. reductie van de instroomcapaciteit van opleidingen zoals Autonoom beeldende kunst en Muziek [ter toelichting: het betreft hier vooral de instroom in de bacheloropleidingen];
2. investering in de kwaliteit van het kunstonderwijs, waaronder de kwaliteit van de masteropleidingen;
3. aandacht voor de lerarenopleidingen in de kunstvakken;
4. meer samenhang en complementair aanbod van masteropleidingen en praktijkgericht onderzoek.

Naast deze punten, zijn met de Vereniging Hogescholen de volgende afspraken gemaakt over de inhoudelijke verdieping van het sectorplan wat betreft de doelmatigheid van het opleidingsaanbod:

- a. voorstellen voor verdere samenwerking en krachtenbundeling tussen de hogescholen;
- b. aandacht voor de situatie waarin het opleidingsaanbod te weinig kritische massa heeft. Hierbij zal in ieder geval kritisch worden gekeken naar de relatief kleine masteropleidingen en de instrumentgroepen bij de bacheloropleiding Muziek;
- c. landelijke zwaartepunten in het praktijkgericht onderzoek en het masteraanbod;

- d. aansluiting op de ambities van het kabinet wat betreft ondernemerschap en de plannen voor de topsector Creatieve Industrie.

Onze referentie
557259

Het sectorplan kreeg een nadere uitwerking in het *'Plan van aanpak'* van december 2011 en in de *'Houtskoolschets'* van mei 2012. In de beleidsreactie van 4 juni 2012 is aangegeven dat de in gang gezette beweging verder gestimuleerd zou worden en dat er voldoende basis was voor het maken van prestatieafspraken. Op grond van deze afspraken is eveneens besloten dat de middelen die met een reductie van de instroom worden vrijgespeeld binnen de betreffende hogeschool geheel of gedeeltelijk kunnen worden geheinvesteerd ten behoeve van de versterking van de kwaliteit over de gehele breedte van het kunstonderwijs: de voortrajecten, de bachelor- en de masterfase en het onderzoek.

Op 10 juni 2013 heb ik de brief *'Cultuur beweegt'* aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal gezonden. Deze brief vraagt aandacht voor de plaats van cultuur in de samenleving, de verbinding met andere sectoren, het belang van vernieuwing in het kunstonderwijs en het bevorderen van creativiteit en talentontwikkeling en het stimuleren van de creatieve industrie. Ik roep de hogescholen en het werkveld op aan de slag te gaan met de verbetering van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

De Vereniging Hogescholen bood op 16 juli 2013 aan mij de eerste jaarlijkse voortgangsrapportage aan over de uitvoering van de maatregelen in het *Sectorplan hbo kunstonderwijs 2012-2016*. Hierin komt naar voren dat de hogescholen voor meerdere disciplines in de bachelorfase reeds een substantiële instroomreductie hebben gerealiseerd.

Met voorliggende brief wil ik vervolgsafspraken maken over interpretatie van de hierboven beschreven bestuurlijke afspraken naar aanleiding van het sectorplan in relatie tot de gestelde voorwaarden in de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2012. In de beleidsregel is opgenomen dat sectorplannen en bestuurlijke afspraken daarover worden meegewogen in de toetsing onder het criterium 'arbeidsmarktbehoefte' (artikel 7b) en het criterium 'ruimte voor de opleiding in het landelijk onderwijsaanbod' (artikel 12, lid 2a). Hoe dit in het kader van het sectorplan hbo kunstonderwijs dient te worden gewogen zal ik nader toelichten. Ik denk daarbij aan de volgende vier elementen:

1. Een nieuwe masteropleiding moet aansluiten bij de speerpunten in het kunstonderwijs van de instelling, zoals zij deze in haar profileringsplan heeft beschreven en die middels de prestatieafspraken zijn geaccordeerd. Daar waar het een bredere hogeschool betreft, die ook kunstonderwijs verzorgt, dient in het profileringsplan meer specifiek gekeken te worden naar de doelstelling(en) voor het kunstonderwijs.
2. Indien de instelling aantoonbaar een reductie in de instroom van het aantal bachelorstudenten te realiseren (zie hiervoor punt 1), betekent dit dat er een geringer aantal maar wel beter gekwalificeerde afgestudeerden op de arbeidsmarkt zullen terechtkomen. Om die reden wordt in de beoordeling een minder zware betekenis gegeven aan de eisen rond kwantitatieve gegevens over de arbeidsmarktbehoefte (artikel 7a van de beleidsregel). Wel dient de aanvrager op overtuigende wijze aannemelijk te maken dat de masteropleiding op inhoudelijke gronden arbeidsmarktrelevant is, vernieuwend is of een toegevoegde waarde heeft ten opzichte van

- bestaand vergelijkbaar aanbod en dat het afnemend veld aangeeft behoefte te hebben aan de afgestudeerden van de betreffende opleiding (het betreft een toelichting van de instelling op artikel 7b t/m e).
3. De instelling moet aantonen dat over het initiatief binnen het verband van de hogescholen afstemming heeft plaatsgevonden die heeft geleid tot een gedeelde visie over het initiatief in relatie tot de doelstellingen van het sectorplan en de daarover gemaakte bestuurlijke afspraken.
  4. Zoals in de beleidsreactie op het *Sectorplan hbo kunstonderwijs 2012-2016* met de Vereniging Hogescholen is afgesproken, dient er sprake te zijn van enige massa in de masteropleidingen (zie hiervoor punt b). Daarom stel ik een verwachte minimum instroom van 10 studenten per jaar voor, zodat er sprake is van voldoende kritische massa en kwaliteit van het onderwijs. De verwachte instroom dient hoe dan ook op overtuigende wijze te worden onderbouwd.

De hiervoor beschreven set elementen neemt niet weg dat instellingen aan een aanvraag voor doelmatigheidstoetsing in voldoende mate zorg en aandacht dienen te besteden aan het overtuigend motiveren dat de aanvraag voldoet aan de gestelde voorwaarden in de beleidsregel en de toelichting daarop in deze brief. Een aanvraag voor een masteropleiding in het kunstonderwijs, die weliswaar z'n vertrekpunt vindt in de sectorale ontwikkelingen, is op voorhand niet per definitie in overeenstemming met het beleidskader.

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de Vereniging Hogescholen met het verzoek de brief binnen haar achterban te verspreiden.

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Vereniging Hogescholen
T.a.v. de heer mr. Thom de Graaf
Postbus 123
2501 CC DEN HAAG

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
IPC 2250

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon
B.A. Broerse

T +31 6 31749192
b.a.broerse@minocw.nl

Onze referentie
558783

Datum **29 NOV. 2013**

Betreft Macrodoelmatigheidstoetsing van masteropleidingen in het
kunstonderwijs

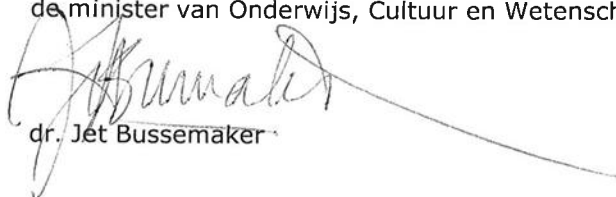
Geachte heer De Graaf,

De afgelopen periode hebben zowel afzonderlijke hogescholen als het Sectoraal adviescollege kunstonderwijs hun visie met mij gedeeld over de implementatie van het Sectorplan hbo kunstonderwijs 2012-2016 'Focus op Toptalent' en in het bijzonder over de uitkomst van de besluitvorming over nieuwe masteropleidingen in dat verband. Dit was aanleiding om te bezien of het beoordelingskader in de Beleidsregel doelmatigheid 2012 in zichzelf reeds voldoende richtinggevend is om zulke aanvragen goed te kunnen positioneren ten opzichte van de doelstellingen van het sectorplan of dat er behoefte is aan nadere duiding van de beleidsregel. Vervolgens heb ik met de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs de opties verkend voor een aanvullend beoordelingskader, waarmee de kwaliteitsslag die het sectorplan beoogt, een prominente factor is bij de beoordeling van aanvragen voor masteropleidingen en dat instellingen prikkelt hun onderbouwing scherper te relateren aan het sectorplan en hun initiatieven onderling af te stemmen.

Het resultaat van deze nadere overwegingen is vastgelegd in een aanvullend beoordelingskader dat ik aan de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs ter hand heb gesteld en waarvan u hierbij een afschrift ontvangt. Dit kader moet in samenhang worden gezien met de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2012. Ik verzoek u de brief aan de CDHO binnen uw vereniging bekend te maken.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker